

VAN VERPAKKING NAAR GRONDSTOF

Recycling Verpakkingen
Nederland 2014

**PLASTIC AFVAL KUN
JE BETER SCHEIDEN**

www.plastic-heroes.nl

Dit publieksrapport is een uitgave van het Afvalfonds Verpakkingen

Meer informatie over de monitoring werkzaamheden van het Afvalfonds Verpakkingen kunt u vinden op de website: www.afvalfondsverpakkingen.nl
Op deze website vindt u ook de onderliggende technische monitoring rapportage van het Afvalfonds Verpakkingen (*Monitoring Verpakkingen, Resultaten inzameling en recycling 2014*) en het verslag van de Commissie Toezicht Monitoring Verpakkingen (CTMV).

Afvalfonds Verpakkingen

Overgoo 13
2266 JZ Leidschendam
Postbus 1266
2260 BG Leidschendam
Telefoon: +31 (0)85 401 26 60
E-mail: info@afvalfondsverpakkingen.nl

Oktober 2015

-
- 5 Van Verpakking naar Grondstof
  - 6 Wat doet het Afvalfonds Verpakkingen?
  - 7 Waarom recycling van verpakkingen?
  - 8 Nederland is koploper in Europa
  - 12 Kunststof
  - 14 Glas
  - 15 Metaal
  - 15 Papier
  - 16 Hout
  - 17 Monitoring: een continu proces
  - 18 Verpakkingsafval in perspectief
  - 19 Vooruitblik 2015

VAN VERPAKKING NAAR GRONDSTOF

Het Afvalfonds Verpakkingen draagt sinds 1 januari 2013 de verantwoordelijkheid voor het recyclen van verpakkingen in Nederland en het monitoren daarvan. Zij doet dit namens het verpakkende bedrijfsleven, de bedrijven die verpakte producten op de markt brengen. In dit eerste publieksverslag rapporteren wij hierover.

Samen met de verschillende partners voert het Afvalfonds Verpakkingen het proces van monitoren zo zorgvuldig mogelijk uit. De in 2014 opgerichte onafhankelijke Commissie Toezicht Monitoring Verpakkingen (CTMV) beoordeelt het proces en publiceert dit jaar het eerste eigen verslag. De daarin gemaakte aanbevelingen nemen wij over.

Het monitoren is een continu verbeterproces. Hiervoor krijgen wij niet alleen input van de CTMV, maar ook van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), Rijkswaterstaat en het ministerie van Infrastructuur & Milieu. Een belangrijke verbetering is te zien in de monitoring van het ingezamelde en gerecyclede bedrijfsverpakkingsafval. Hierover hebben we afspraken met de Vereniging Afvalmanagementbedrijven (VA) gemaakt. Die afspraken zijn nu ook wettelijk vastgelegd. In 2014 zien we, met dank aan de afvalbedrijven, hiervan de eerste resultaten.

Over de resultaten van 2014 merken wij op dat de totale recyclingdoelstelling van 70% net niet wordt gehaald: 69%. De doelstellingen voor papier/karton, kunststof en metaal zijn behaald. De doelstellingen voor glas en hout helaas niet. Ondanks publiekscampagnes lijkt het ook voor de komende jaren moeilijk de hoge doelstelling van 90% voor glas te realiseren. De doelstelling voor kunststof (voor Nederland 44%) wordt ruimschoots gerealiseerd: 50%. Dit is een groot succes met een zeer positieve impact op het milieu. Keerzijde van dit succes is de kostenontwikkeling die tot een hogere heffing bij bedrijven leidt. Dit is een punt van grote zorg.

Het is buitengewoon positief te constateren dat Nederlanders massaal aan het inzamelen zijn geslagen. Daarnaast zien we ook de nascheiding van verpakkingsafval uit het restafval groeien. Bij de inzameling en recycling is de rol van de gemeenten cruciaal. Zij nemen hun verantwoordelijkheid in de keten serieus en leveren op die manier een wezenlijke bijdrage aan het succes van de recycling van verpakkingen in Nederland: van verpakking naar grondstof.

Berndt Kodden
Voorzitter

Cees de Mol van Otterloo
Directeur

WAT DOET HET AFVALFONDS VERPAKKINGEN?

In Nederland zijn bedrijven die verpakte producten op de markt brengen - het verpakkende bedrijfsleven - verantwoordelijk voor:

- Het inzamelen en recyclen van verpakkingen - daarover leest u meer in dit rapport
- Het duurzamer maken van verpakkingen zodat minder grondstoffen verloren gaan - hoe bedrijven dit doen is beschreven in branche verduurzamingsplannen
- Preventie van zwerfafval - waarover u meer kunt lezen in het rapport van de Stichting Nederland Schoon
- Het organiseren, financieren en uitvoeren van de producentenverantwoordelijkheid

Deze verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in de wet (Het Besluit Verpakkingen) en in de afspraken tussen gemeenten, rijksoverheid en het verpakkende bedrijfsleven (de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022).

Het Afvalfonds Verpakkingen voert deze afspraken uit namens het verpakkende bedrijfsleven. Daarvoor betalen de bedrijven jaarlijks een bijdrage per kilogram verpakkingen. De bijdrage is gelijk aan de daadwerkelijk gemaakte kosten per materiaalsoort.

Het Afvalfonds Verpakkingen monitort de inzameling en de recycling van verpakkingen in Nederland. Het is complex om dit te meten door de verschillende stromen afval en de grote hoeveelheid betrokken partijen. Het Afvalfonds Verpakkingen gaat deze uitdaging aan en publiceert elk jaar een technisch rapport over haar bevindingen. Voor een onderbouwing van de cijfers over het jaar 2014 verwijst het Afvalfonds Verpakkingen naar haar rapport "Monitoring Verpakkingen Resultaten Inzameling en Recycling 2014".

Afvalfonds | Verpakkingen

WAAROM RECYCLING VAN VERPAKKINGEN?

Zowel bedrijfsleven als overheid zetten zich in om zoveel mogelijk grondstoffen te behouden. Met het VANG programma (Van Afval naar Grondstof) wil de Nederlandse overheid de overgang naar een circulaire economie bevorderen. Het recyclen van verpakkingsafval past bij deze ambitie. Doel is om zo veel mogelijk grondstoffen voor verpakkingen te behouden en opnieuw te gebruiken, zoals hout, glas, papier, kunststof en metaal.

Om dit te realiseren spelen meerdere spelers in de verpakkingsketen een rol: gemeenten, rijksoverheid, consumenten en het bedrijfsleven. In de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 maakten het Afvalfonds Verpakkingen, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Rijksoverheid afspraken over recyclingdoelstellingen en rolverdeling. En met succes: uit de milieu-effect-rapportage uit 2014 van TNO en CE Delft blijkt dat de uitvoering van de afspraken een positief effect hebben op het milieu.

'Om de groei van de inzameling van kunststof verpakkingsafval in goede banen te kunnen leiden en zoveel en zo hoogwaardig mogelijk te kunnen recyclen, is meer innovatie en onderzoek over de toepassingsmogelijkheden nodig. Daarom is de gemeente Leeuwarden verheugd dat het Lectoraat Circular Plastics hier is gevestigd.'

Isabelle Diks
(wethouder duurzame ontwikkeling
in Leeuwarden)

NEDERLAND IS KOPLOPER BINNEN EUROPA

Nederland is koploper binnen Europa op het gebied van gescheiden inzameling en recycling van verpakkingsafval. Gescheiden inzameling van verpakkingsafval gebeurt in Nederland al vele decennia.

De recyclingketens voor papier, karton, hout en metaal zijn zo succesvol geworden dat zij zichzelf financieren. Bij alle materiaalketens zit Nederland in de kopgroep.

In 2007 zat Nederland nog in de achterhoede voor wat betreft de recycling van kunststof. Door het ontwikkelen van het inzamelsysteem Plastic Heroes en nascheiding is dat de afgelopen jaren drastisch veranderd.

In 2014 ligt het recyclingpercentage van alle verpakkingsoorten in totaal met net 69% onder de Nederlandse doelstelling van 70%.

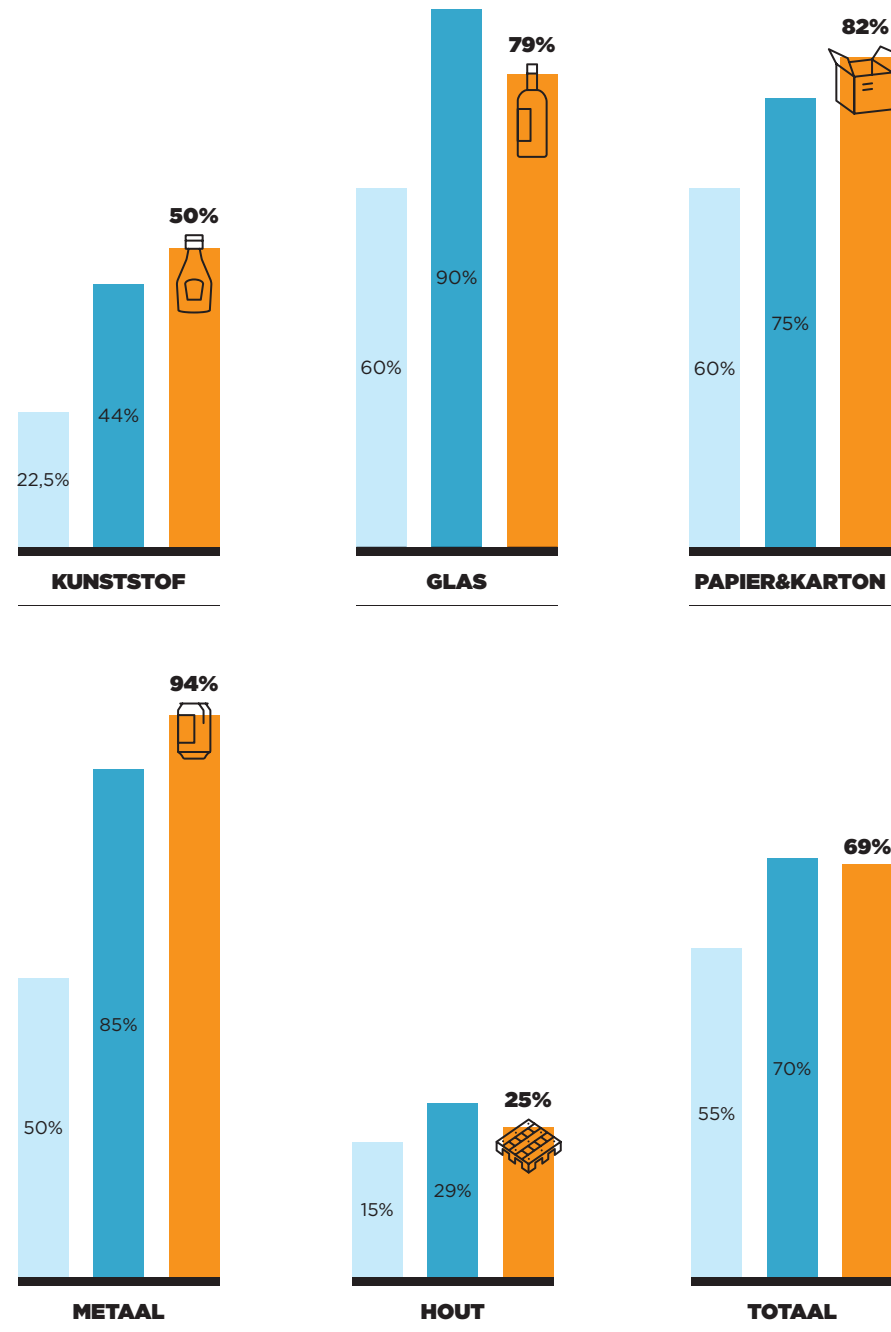
KERNCIJFERS

In 2014 ligt het recyclingpercentage van alle verpakkingsoorten in totaal met 69% onder de Nederlandse doelstelling van 70%, maar ruim boven de Europese doelstelling van 55%. De door Nederland gestelde recyclingdoelstellingen - per materiaalsoort - zijn dan ook hoger dan die voor de EU.

Doelstelling EU 2014

Doelstelling NL 2014

Resultaat 2014

Van verpakking ...

‘WIST JE DAT’

Kunststof wordt tijdens het recyclingproces vermalen tot snippers, gereinigd en samengesmolten tot nieuwe grondstof. Daarvan worden korrels gemaakt (granulaat).

Sinds de gescheiden inzameling van huishoudelijk kunststof verpakingsafval in 2008 in gemeenten van start is gegaan, is de inzameling spectaculair gegroeid: van 0 naar 8 kilo gerecycled kunststof per persoon per jaar. Dit komt neer op totaal 129 Kton in 2014 voor heel Nederland. Het recyclepercentage van 50% ligt dan ook boven de afgesproken doelstelling van 44%.

Voor de introductie van Plastic Heroes draagt bij aan dit succes. Afhankelijk van de gemeente waar ze wonen, kunnen consumenten kunststof verpakkingen inleveren via speciale zakken of bakken. Sinds de inzameling van kunststof in 2010 verplicht is gesteld voor gemeenten, steeg de gescheiden inzameling met gemiddeld 12% per jaar.

Een andere methode is nascheiding van kunststof uit afval. Deze techniek is relatief nieuw. Gemeenten kunnen aanspraak maken op een vergoeding van het Afvalfonds Verpakkingen als zij naast gescheiden inzameling ook nascheiding toepassen.

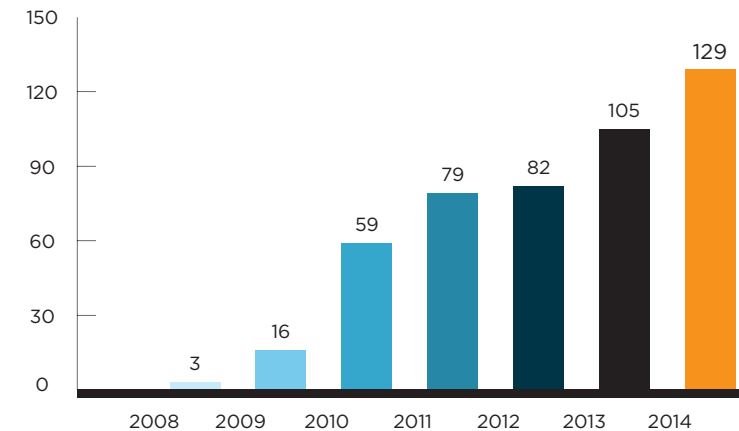
‘Onze plastic producten worden grotendeels gemaakt van gerecycled PET’

Eelco Smit (Philips)

Dit zorgt ervoor dat nascheiding van kunststof sinds 2010 met gemiddeld 46% per jaar is gestegen.

Het verpackende bedrijfsleven zet zich actief in om meer gerecycled kunststof

in nieuwe producten en verpakkingen te gebruiken. Gerecycled kunststof komt terug in verschillende soorten producten, zoals verpakkingen voor voeding en dranken, stofzuigers, auto onderdelen, koffiezetapparaten en emmers.

De groei van recycling van huishoudelijk kunststof-verpakkingen kton per jaar in Nederland

GLAS

Nederland doet het goed op het gebied van glas en scoort ruim boven de Europese doelstelling (60%). De Nederlandse doelstelling ligt een stuk hoger (90%). Deze blijkt de afgelopen jaren lastig te halen.

Daarom heeft het Afvalfonds Verpakkingen eind 2014 de landelijke publiekscampagne 'Glas in 't Bakkie' gelanceerd. Doel van het project is om jaarlijks 40 kiloton extra glas in te zamelen. De campagne is specifiek gericht op gemeenten waar nog winst te behalen valt.

Dankzij de glasbakken en het gedrag van de Nederlander kent ons land een relatief schone en kwalitatief hoogwaardige stroom restglas. Deze stroom laat zich uitstekend recycleren: er wordt bijna 100% nieuw glas van gemaakt. In vele Europese landen is dat niet het geval en wordt het ingezamelde glas voor bijvoorbeeld de wegebouw gebruikt.

‘WIST JE DAT’

Glas bestaat maar uit drie simpele grondstoffen: zand, kalk en soda die worden samengesmolten. Glas kun je daarna bijna oneindig recycleren.

METAAL

Het percentage gerecycled metalen verpakingsafval is het afgelopen jaar gestegen. Dit is dankzij verbeterde technieken die energiecentrales gebruiken om metaal uit het restafval terug te winnen, na en voor verbranding. Het verpakingsafval wordt op twee manieren ingezameld en gerecycled. Ten eerste worden verpakkingen die gebruikt worden door de industrie (zoals olievaten) en bepaalde consumentengoederen gescheiden ingezameld. Daarnaast worden metalen nagescheiden

‘WIST JE DAT’

Blikjes worden uit restafval gehaald en vanuit daar gerecycled. Je blikje kan bijvoorbeeld terugkomen als trein, fiets of opnieuw als blikje.

‘WIST JE DAT’

Papier kun je wel tot 7 keer hergebruiken. Papier en karton dat in Nederland nieuw gemaakt wordt bestaat voor 82% uit gerecycled oud papier en karton. Oud papier is dus een waardevolle grondstof.

PAPIER

De recycleketen van papier en karton is, net als bij metaal, zo succesvol dat het zichzelf financiert. De Nederlandse doelstellingen worden dan ook ruimschoots gehaald. In 2014 heeft het Afvalfonds Verpakkingen een nieuwe, betere meetmethode voor papier ingevoerd. Dit heeft er voor gezorgd dat het gerapporteerde recyclingpercentage in 2014 daalde ten opzichte van 2013.

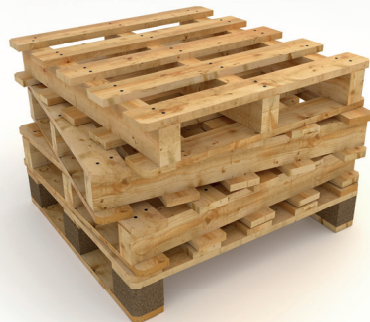

‘WIST JE DAT’

Veel houten afval bestaat uit pallets. Pallets gaan wel tot tien jaar mee en zijn dus heel duurzaam. Omdat deze de hele wereld over reizen en vele malen van eigenaar wisselen zijn palletstromen lastig te meten.

Het recyclingpercentage van houten verpakkingsafval steeg ten opzichte van 2013. Dit is een positief gegeven, gezien de dalende trend waarvan sinds 2009 sprake was. De Nederlandse recyclingdoelstelling voor hout is in 2014 echter niet behaald. Dit komt onder meer doordat er voor houten verpakkingsafval nog onvoldoende recyclingmogelijkheden bestaan. Hierdoor wordt het nog veel verbrand als biomassa in energiecentrales, wat door subsidies ook nog eens wordt ondersteund. Verder zijn sommige soorten verpakkingen zoals meermalige pallets (die tot wel 10 jaar meegaan) lastig om te monitoren. Het Afvalfonds Verpakkingen werkt samen met de branche en de overheid aan betere monitoring en recycling.

“Inmiddels heb ik in 2 jaar zo’n 50 bedrijven gecontroleerd en ben ik overtuigd dat de monitoring over het algemeen zeer goed gaat bij bedrijven.”

Jean Paul Weiss (Accountmanager
Afvalfonds Verpakkingen)

Het Afvalfonds Verpakkingen heeft de monitoring het afgelopen jaar verder verbeterd door uitbreiding van vervuilingsonderzoeken en sorteeraanalyses van glas, papier en karton, kunststof en hout, en door intensievere controles bij gemeenten en afvalbedrijven. Alle gemeenten registreren hun inzamel- en recyclingcijfers van verpakkingen van kunststof, glas, metaal, papier en karton in een online applicatie: WasteTool. Vanaf 2015 zijn ook afvalbedrijven verplicht te registreren in WasteTool. Nedvang beheert WasteTool.

Het Afvalfonds Verpakkingen blijft werken aan verdere verbetering door bijvoorbeeld:

- Voortzetting van het onderzoek naar betere meetmethoden voor de hoeveelheid verpakkingen die in de handel komt
- Betere dekking in WasteTool voor ingezameld en gerecycled verpakkingsafval
- Overschakelen op registratie van houten verpakkingen in WasteTool
- Nieuw te ontwikkelen e-methoden om meermalige verpakkingen zoals pallets, vaten en kratten te monitoren

De monitoring kost het Afvalfonds Verpakkingen jaarlijks circa 6 miljoen euro. Het Afvalfonds Verpakkingen doet deze serieuze investering omdat zij het belangrijk vindt de verslaglegging zo nauwkeurig mogelijk te doen. Honderd procent nauwkeurigheid en betrouwbaarheid op basis van registratie van elke kilogram zijn niet haalbaar. Slimme opschalingen en inschattingen op basis van steekproeven zullen altijd een onderdeel van de verslaglegging blijven. Dit vormt de gulden middenweg tussen degelijke monitoring en proportionele administratieve lasten voor bedrijfsleven en gemeenten.

“Waarom zou je de moeite niet nemen om kunststof te scheiden? Je bent toch al bezig met papier en glas scheiden. Ik draag graag mijn steentje bij.”

Marjolijn
(ambulant gezinsbehandelaar)

Binnen de gehele afvalproblematiek in Nederland, krijgt verpakkingafval relatief veel aandacht. Dit terwijl van de totale afvalstroom van 60.000 Kton slechts 5% verpakkingafval (2.813 Kton) is. Het kunststofverpakkingafval, waar de discussie zich momenteel op toespitst, is zelfs minder dan 1% (468 Kton) van de totale afvalstroom.

De aandacht voor verpakkingen is begrijpelijk. We gebruiken dagelijks verpakkingen. Het is namelijk noodzakelijk en vaak beter voor het milieu om producten met behulp van een verpakking te beschermen en, in geval van levensmiddelen, de houdbaarheid te verlengen door slim te verpakken. De uitdaging voor het verpakkende bedrijfsleven ligt erin om bederf en productbeschadiging te verminderen en ook nog eens de hoeveelheid verpakkingsmateriaal per product verder te verminderen. Daar wordt door het verpakkende bedrijfsleven dagelijks hard aan gewerkt.

In 2014 is bijna 70% van het Nederlandse verpakkingafval gerecycled. Daarmee levert Nederland een zeer goede milieuprestatie, ook in Europees verband gezien. We zijn één van de koplopers. Wel gaat deze prestatie gepaard met hoge kosten, vooral voor kunststof. Het financieel sluiten van de keten is nog ver weg.

Daarom pleiten wij ervoor dat alle bij verpakkingen betrokken partijen zich richten op het reduceren van de kosten, waarbij de aandacht blijft voor preventie en recycling. Alleen op die manier kunnen we de keten van verpakking naar grondstof sluiten.

Het verpakkende bedrijfsleven zet zich, in nauwe samenwerking met de gemeenten en de afvalbedrijven, ook in 2015 maximaal in om de recyclingdoelstellingen te realiseren en het monitoren daarvan te verbeteren. Het Afvalfonds Verpakkingen verwacht dan ook dat de positieve ontwikkelingen zich zullen voortzetten en versterken en dat in 2015 de totale recyclingdoelstelling van 70% wordt gerealiseerd. Dit geldt zeker voor kunststof, waar wij een verdere groei verwachten in recycling voor zowel bron- als nascheiding.

De meeste effectieve manier om het gebruik van grondstoffen voor verpakkingsmateriaal te verminderen, is het verduurzamen van verpakkingen. Uitgangspunten hierbij zijn: re-duce (verminderen), re-use (opnieuw gebruiken), re-cycle (verwerken tot nieuwe grondstof) en re-new (hernieuwbare grondstoffen gebruiken). Zowel branches die actief zijn in de voedingsindustrie en -handel als branches die non-food producten verkopen, ontwikkelen

brancheverduurzamingsplannen. In 2015 zullen de eerste plannen worden gepresenteerd. Het is de opdracht van het Afvalfonds Verpakkingen om voortgang te monitoren. De voortgang rapporteren we in ons verslag over 2015.

Ook krijgen gemeenten in 2015 de mogelijkheid om drankenkartons gescheiden in te zamelen en daarvoor een vergoeding te ontvangen van het Afvalfonds Verpakkingen. Dit is een 3-jarige afspraak (2015-2017), waarna de beslissing zal worden genomen dit al dan niet voort te zetten.

Het is de opdracht van het Afvalfonds Verpakkingen om de voortgang te monitoren. In 2016 zullen wij opnieuw verslag doen aan het publiek over al deze ontwikkelingen.

